

V Bruseli 27. júla 2021
(OR. en)

11082/21

DEVGEN 144
SUSTDEV 103
ACP 77
RELEX 698
ASIM 57
MAMA 133
COEST 189
COAFR 214
FIN 646

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 26. júla 2021

Komu: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2021) 415 final

Predmet: SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A DVORU AUDÍTOROV o spravovaní záručného fondu Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2021) 415 final.

Príloha: COM(2021) 415 final

V Bruseli 26. 7. 2021
COM(2021) 415 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A DVORU
AUDÍTOROV**

o spravovaní záručného fondu Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj

OBSAH

1. Úvod	2
2. Kontext operácií	2
3. Správa záručného fondu EFSD v roku 2020	3
3.1. Finančné riadenie	3
3.2. Vývoj na trhu	3
3.3. Zloženie a kľúčové charakteristiky portfólia	4
3.4. Výkonnosť	5
4. Finančné účty	5
4.1. Účtovná závierka záručného fondu EFSD k 31. decembru 2020	6
4.2. Tvorba rezerv	7
5. Posúdenie primeranosti cieľovej sumy a úrovne záručného fondu EFSD	8

1. ÚVOD

Právnym základom pre túto správu je nariadenie (EÚ) 2017/1601 (ďalej len „nariadenie o EFSD“). V článku 16 ods. 3 nariadenia o EFSD sa uvádza, že Komisia poskytne Európskemu parlamentu, Rade a Dvoru audítorov správu o spravovaní záručného fondu Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (ďalej len „EFSD“) v predchádzajúcom kalendárnom roku vrátane posúdenia primeranosti financovania, úrovne záručného fondu EFSD a potreby jeho doplnenia.

2. KONTEXT OPERÁCIÍ

EFSD kryje financovanie operácií v Afrike a krajinách susedstva EÚ vrátane operácií kombinovaného financovania a záruky EFSD.

Záruka EFSD je kľúčový inovačný prvok, ktorý slúži na znižovanie rizík spojených s investíciami do udržateľného rozvoja v partnerských krajinách, čím prispieva k mobilizácii investícií, podporuje udržateľný a inkluzívny hospodársky a sociálny rozvoj, maximalizuje doplnkovosť a združuje finančné prostriedky zo súkromného sektora. Záruka má slúžiť ako mechanizmus na zmiernenie rizika, ktorý mobilizuje financovanie zo súkromného sektora a zároveň zabraňuje narušeniam trhu.

Záruka EFSD bola stanovená v celkovej výške 1,5 miliardy EUR a bude krytá zo všeobecného rozpočtu Únie. Dodatočné príspevky na podporu záručného fondu EFSD zahŕňajú 50 miliónov USD od nadácie Billa a Melindy Gatesových, 9,6 milióna EUR od Dánska, 300 000 EUR od Českej republiky a 100 000 EUR od Estónska.

V článku 14 nariadenia o EFSD sa zriaďuje záručný fond EFSD, ktorý tvorí rezervu likvidity, z ktorej sa vyplácajú oprávnené protistrany v prípade výzvy na uplatnenie záruky EFSD. Únia prístupnila 750 miliónov EUR na krytie svojich finančných záväzkov, čo zodpovedá 50 % záväzkov záruky EÚ.

Záručný fond EFSD bol fakticky zriadený v roku 2018. K 31. decembru 2020 bolo do fondu zaplatených 799 miliónov EUR.

Komisia poskytla informácie o výsledkoch, ktoré dosiahol záručný fond EFSD v roku 2019, Európskemu parlamentu, Rade a Dvoru audítorov v správe o spravovaní záručného fondu EFSD¹.

¹ COM(2020) 346.

3. SPRÁVA ZÁRUČNÉHO FONDU EFSD V ROKU 2020

3.1. Finančné riadenie

Investičné portfólio záručného fondu EFSD sa investuje v súlade so zásadami riadenia stanovenými v rozhodnutí Komisie C(2017) 7693 z 22. novembra 2017, ktoré sa vzťahujú aj na usmernenia pre správu aktív záručného fondu EFSD.

V týchto usmerneniach sa predpokladá, že aktíva v investičnom portfóliu zabezpečia dostatočnú likviditu v súvislosti s potenciálnymi výzvami na uplatnenie záruky, pričom sa budú stále zameriavať na optimalizáciu miery rizík a výnosov, ktorá je zlučiteľná so zachovaním vysokého stupňa bezpečnosti a stability.

Stratégie investovania a riadenia rizík boli prijaté s ohľadom na investičné ciele a predpokladaný vývoj na trhu. Investičný prístup sa zameriaval na posilnenie diverzifikácie naprieč rôznymi triedami aktív s pevným výnosom.

3.2. Vývoj na trhu

V roku 2020 bol vývoj na trhu ovplyvnený najmä šírením vírusu ochorenia COVID-19, jeho ničivými následkami na verejné zdravie a svetové hospodárstvo, ako aj rýchlou a intenzívnou politickou reakciou vlád a centrálnych bánk.

Vývoj na trhoch s pevným výnosom sa začal optimisticky vďaka pokroku v rámci obchodného vzťahu medzi USA a Čínou a celkovému priaznivému nastaveniu hospodárstva. Výnos 10-ročného nemeckého dlhopisu (Bund) dosiahol v polovici januára úroveň $-0,16\%$, čo bola najvyššia úroveň za celý rok.

Neskôr v tom istom roku sa v podstate úplné obmedzenie pohybu dotklo viac ako polovice svetovej populácie, keďže vírus sa stal jasnou hrozbou, čo spôsobilo celosvetový otras ponuky aj dopytu, najmä v prípade služieb poskytovaných osobne. Finančné trhy po celom svete zažili náhly otras, a to v kombinácii s obrovským nárastom neochoty riskovať a volatility. Následná „honba za hotovosťou“ viedla mnohých investorov k rýchlemu predaju aktív za akúkoľvek cenu, čo viedlo k narušeniam a ohrozeniu stability finančných trhov.

Akciové trhy sa prepadli a investori sa začali sústreďovať na bezpečné aktíva, ako je dlhopis Bund, ktorého výnos do polovice marca rýchlo poklesol na celoročné minimum na úrovni $-0,86\%$, a štátne cenné papiere USA, ktorých výnos poklesol ešte výraznejšie, sa začiatkom marca podporili prostredníctvom dvoch núdzových znížení úrokovej sadzby Federálneho rezervného systému USA celkovo o 150 bázických bodov. Výnosy pochádzajúce z bezpečných investícií následne zaznamenali obrat a spolu s pevnými výnosmi z iných investícií uprostred zmätku na trhu a obmedzenej likvidity poklesli. Dlhopis Bund desať dní po dosiahnutí celoročného minima opätovne stúpil na úroveň $-0,20\%$. Rozpätia ostatných európskych štátnych dlhopisov voči dlhopisu Bund značne vzrástli, tak ako rozpätia všetkých ostatných tried aktív s pevným výnosom.

S cieľom prinavrátiť dôveru vlády zaviedli záchranné balíky a centrálné banky uvoľnili menovú politiku (išlo napr. o zníženie základných úrokových sadzieb a/alebo nákup aktív) v nebyvalom rozsahu, čo pomohlo, aby sa trhy upokojili a celkovo sa znovu ocenili aktíva. Rozpätia sa po premenlivej situácii v marci od apríla stabilizovali a začali klesať. Ohlásenie nebyvalých fiškálnych balíkov po celom svete a v Európe, predovšetkým balíka Next Generation EU vo výške 750 miliárd EUR, v júni zvýšilo celkovú úroveň výnosov, ale centrálné banky preukázali svoje odhodlanie a udržali tento nárast na takej úrovni, aby sa vzhľadom na rizikové faktory zabezpečili priaznivé podmienky financovania. Po zvyšok roka sa výnosy a rozpätia v eurozóne celkovo postupne znižovali, zatiaľ čo dôvera investorov sa v súvislosti s pokrokom v oblasti očkovania a vyhlídkou ďalších stimulov po novembrových voľbách v USA naďalej zlepšovala. Dlhopis Bund sa na konci roka nachádzal na úrovni – 0.57 %.

Hoci sa vývoj na trhoch s pevnými výnosmi vyznačoval veľmi vysokou mierou volatility, celkovo poskytol atraktívne investičné príležitosti, čo zase na konci roka prispelo k pozitívnym výnosom záručného fondu EFSD.

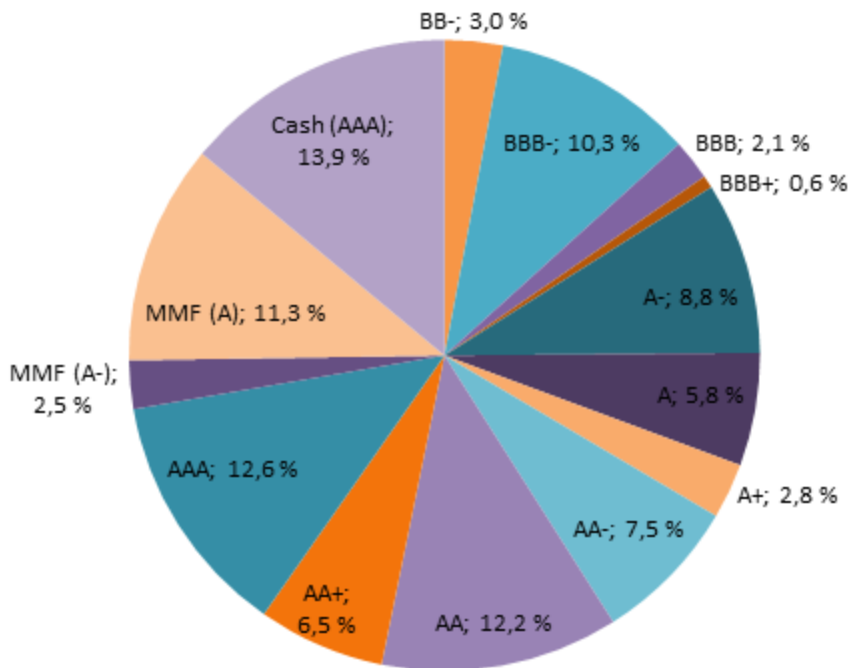
3.3. Zloženie a kľúčové charakteristiky portfólia

Správa aktív investičného portfólia záručného fondu EFSD sa riadi investičnou stratégiou s cieľom dosiahnuť investičné ciele. Táto investičná stratégia je vyjadrená formou referenčnej hodnoty, ktorou sa stanovujú orientačné cieľové alokácie do jednotlivých kategórií oprávnených finančných aktív portfólia.

K decembru 2020 investičné portfólio pozostávalo predovšetkým z cenných papierov emitovaných štátmi, ako aj subjektmi na nižšej ako štátnej úrovni, nadnárodnými spoločnosťami a agentúrami a zahraničnými vládami (46 % trhovej hodnoty v porovnaní s referenčnou hodnotou 52 %), nezabezpečených dlhopisov vydávaných podnikmi a finančnými inštitúciami (14 % trhovej hodnoty v porovnaní s referenčnou hodnotou 18 %) a z krytých dlhopisov (14 % trhovej hodnoty v porovnaní s referenčnou hodnotou 0 %). Zvyšok bol umiestnený najmä vo fondoch peňažného trhu.

Koncom roka 2020 bol podiel dlhopisov, ktoré spĺňajú kritériá environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu, na úrovni 12 %.

Durácia portfólia koncom roka 2020 bola 2,41 roka a úverové ratingy cenných papierov EFSD boli rozdelené takto:

Väčšina portfólia je investovaná do likvidných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu a primeraná časť (32 % celkovej hodnoty portfólia) je splatná za menej ako 12 mesiacov.

Profil portfólia z hľadiska durácie, kreditného rizika a likvidity sa upravil v súlade s predpokladanými peňažnými tokmi vyplývajúcimi z operácií EFSD v rámci záruky EÚ (t. j. predpokladané uplatnenie, príjmy).

3.4. Výkonnosť

Ročná výkonnosť sa vypočítava na časovo váženom základe, aby nebola ovplyvnená veľkosťou portfólia.

V trhovom prostredí, ktoré charakterizovala volatilita spojená so zdravím a historicky nízke výnosy, vykázal fond v roku 2020 absolútnu ročnú výkonnosť na úrovni 0,734 % (časovo vážená výkonnosť, pred odpočítaním nákladov a poplatkov). Táto návratnosť je v súlade s ročnou výkonnosťou referenčnej hodnoty EFSD (0,507 %). K výkonnosti referenčnej hodnoty aj portfólia v roku 2020 však vo veľkej miere viedli kladné výnosy krivky. Vzhľadom na historicky nízke úrovne dosiahnuté výnosmi EÚ by portfólio v nadchádzajúcich rokoch mohlo byť negatívne ovplyvnené opačnými pohybmi krivky (t. j. rastúce výnosy).

4. FINANČNÉ ÚČTY

Nižšie sa uvádzajú finančné informácie týkajúce sa záručného fondu EFSD. V roku 2020 nedošlo k žiadnym výzvam na uplatnenie záruky EFSD.

4.1. Účtovná závierka záručného fondu EFSD k 31. decembru 2020

Celkové aktíva záručného fondu EFSD k 31. decembru 2020 predstavovali 804,12 milióna EUR. Aktíva sa skladali z portfólia investičných cenných papierov klasifikovaných ako k dispozícii na predaj (692,00 milióna EUR) a peňažných prostriedkov (112,12 milióna EUR).

Z hľadiska výkazu ziskov a strát za rok 2020 záručný fond EFSD ukončil rok s hospodárskym výsledkom vo výške -0,62 milióna EUR. Hlavným dôvodom tohto výsledku boli záporné úrokové sadzby na hotovosť aj cenné papiere a poplatky (-1,04 milióna EUR), ktoré bolo možné iba čiastočne kompenzovať ziskmi realizovanými z predaja cenných papierov a príjmami z požičiavania cenných papierov (0,42 milióna EUR). Nerealizované kapitálové zisky/straty z pozícií v záručnom fonde EFSD koncom roka 2020 sa odrazili iba v ocenení pozícií, a nie v hospodárskom výsledku. Výkonnosť záručného fondu EFSD vrátane nerealizovaných kapitálových ziskov/strát sa uvádza v bode 3.4.

Výkaz ziskov a strát za rok končiaci 31. decembra 2020

(sumy vyjadrené v eurách, v zátvorkách – výdavky/straty, bez zátvoriek – príjmy/zisky)

	2020	2019
	EUR	EUR
Príjmy z prevádzkových činností	–	–
Výdavky na prevádzkové činnosti	–	–
Iné výdavky na prevádzkové činnosti	(15 000)	(15 000)
<i>Poplatky za audit</i>	(15 000)	(15 000)
VÝSLEDOK PREVÁDZKOVÝCH ČINNOSTÍ	(15 000)	(15 000)
Finančné príjmy	415 918	188 403
Úrokové výnosy:	152 600	(54 689)
<i>Peňažné prostriedky a peňažné ekvivalenty</i>	–	–
<i>Aktíva k dispozícii na predaj</i>	152 600	(54 689)
<i>Iné úrokové výnosy</i>	–	–
Realizované zisky z predaja aktív k dispozícii na predaj	250 985	240 839
Príjmy z požičiavania cenných papierov	12 333	2 253
Finančné výdavky	(1 024 364)	(448 536)
Úrokové náklady z peňazí a peňažných ekvivalentov	(197 065)	(404 272)
Realizované straty z predaja aktív k dispozícii na predaj	(727 658)	(15)
Poplatky za úschovu a ďalšie finančné výdavky	(99 641)	(44 249)
FINANČNÝ VÝSLEDOK	(608 446)	(260 133)
HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK ZA ROK	(623 446)	(275 133)

Súvaha k 31. decembru 2020

(sumy vyjadrené v eurách, v zátvorkách – výdavky/straty, bez zátvoriek – príjmy/zisky)

AKTÍVA

	31. december 2020	31. december 2019
	EUR	EUR
NEOBEŽNÉ AKTÍVA	435 238 107	348 061 980
Finančné aktíva k dispozícii na predaj	435 238 107	348 061 980
OBEŽNÉ AKTÍVA	368 878 530	251 527 281
Finančné aktíva k dispozícii na predaj	256 757 770	246 643 539
Pohľadávky (t. j. poplatky za požičanie cenných papierov)	2 197	1 595
Peňažné prostriedky a peňažné ekvivalenty	112 118 563	4 882 147
<i>Bežné účty</i>	<i>112 166 318</i>	<i>4 885 215</i>
<i>Vzniknutý úrok z peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov</i>	<i>(47 755)</i>	<i>(3 068)</i>
CELKOVÉ AKTÍVA	804 116 637	599 589 261

ČISTÉ AKTÍVA A ZÁVÄZKY

	31. december 2020	31. december 2019
	EUR	EUR
ČISTÉ AKTÍVA	804 091 888	599 567 587
Príspevok z rozpočtu EÚ	798 968 935	600 100 000
Oceňovací rozdiel vyplývajúci z oceňovania reálnou cenou	6 090 099	(188 713)
Nerozdelené zisky	(343 700)	(68 567)
Hospodársky výsledok za rok	(623 446)	(275 133)
KRÁTKODOBÉ ZÁVÄZKY	24 749	21 674
Ostatné záväzky	24 749	21 674
SPOLU ČISTÉ AKTÍVA A ZÁVÄZKY	804 116 637	599 589 261

4.2. Tvorba rezerv

Záručný fond EFSD sa dopĺňa zo všeobecného rozpočtu Únie a z Európskeho rozvojového fondu (ERF). V rámci viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 podrobný rozpis zdrojov financovania záručného fondu EFSD zahŕňa: 400 000 000 EUR zo všeobecnej rezervy ERF a 350 000 000 EUR zo všeobecného rozpočtu Únie. Záručný fond EFSD môže byť financovaný z dobrovoľných príspevkov členských štátov alebo iných prispievateľov, výnosov z investovaných zdrojov, príjmov a súm vymožených od dlžníkov v omeškaní. Estónsko, Česká republika, Dánsko a nadácia Billa a Melindy Gatesových poskytli dodatočné príspevky v celkovej výške 49 miliónov EUR.²

² Estónsko: 100 000 EUR, Česká republika: 300 000 EUR, Dánsko: 9,4 milióna EUR, nadácia Billa a Melindy Gatesových: 39,2 milióna EUR (50 miliónov USD).

Záručný fond bol zriadený v roku 2018. K 31. decembru 2020 dosiahli celkové platby prijaté do záručného fondu z finančných prostriedkov Únie (zo všeobecného rozpočtu EÚ aj z ERF) a navýšené o dobrovoľné príspevky sumu 799 miliónov EUR. Do konca roka 2020 nedošlo k žiadnym výzvam na uplatnenie záruky EFSD.

5. POSÚDENIE PRIMERANOSTI CIEĽOVEJ SUMY A ÚROVNE ZÁRUČNÉHO FONDU EFSD

V nariadení o EFSD sa stanovuje cieľová suma záručného fondu EFSD na úrovni 50 % celkových záväzkov v rámci záruky EFSD krytých zo všeobecného rozpočtu Únie. Dodatočné dobrovoľné príspevky členských štátov alebo iných prispievateľov sú zabezpečené vo výške 100 %. Čisté aktíva v rámci záruky EFSD sa v súčasnosti nachádzajú na úrovni 804 miliónov EUR.

K 31. decembru 2020 sa s desiatimi finančnými inštitúciami uzatvorilo celkovo osemnásť dohôd o záruke EFSD v hodnote 1,549 milióna EUR, čím sa v dôsledku dodatočných príspevkov od darcov prekročila pôvodná kapacita záruky EFSD. Cieľom EFSD je riešiť zlyhania trhu a suboptimálne investičné situácie a povzbudiť financovanie zo súkromného sektora. Vzhľadom na šírenie vírusu ochorenia COVID-19 po celom svete sa Komisia v priebehu roka 2020 rozhodla využiť záruku EFSD ako nástroj, s ktorým pomôže partnerským krajinám prekonať krízu. Znamenalo to, že záruka EFSD sa musela rýchlo prispôbiť hospodárskym potrebám, ktoré vznikli v dôsledku celosvetovej pandémie, zameraním sa na mikropodniky, malé a stredné podniky (MSP), financovanie domácej meny a podporu zdravotníctva. Posilnili sa predtým podpísané dohody týkajúce sa financovania MSP, prerokovali sa a podpísali nové dohody. Významný posun predstavovala najmä nová dohoda na poskytnutie financovania vo výške 400 miliónov EUR na distribúciu vakcín proti ochoreniu COVID-19 partnerským krajinám.

Komisia ako správca záruky EFSD a súvisiaceho záručného fondu zodpovedá za zabezpečenie udržania požadovanej úrovne rezervy likvidity. Komisiu podporuje skupina pre technické posúdenie záruky (G-TAG), ktorú tvoria odborníci na kreditné riziká prizvaní z viacerých európskych finančných inštitúcií. Úlohou tejto skupiny je poskytovať nezávislú a nestrannú technickú expertízu k otázkam týkajúcim sa bankovníctva vrátane monitorovania rizík počas realizácie projektov využívajúcich túto záruku.

Ako skupina pre technické posúdenie záruky posúdila vo svojom stanovisku z januára 2021, pri ktorom vychádzala z údajov z decembra 2020, pravdepodobnosť vyčerpania fondu EFSD počas celej jeho životnosti (odhaduje sa približne na 19 rokov) pri predpokladanej priemernej cenovej dotácii vo výške 75 % sa bez problémov zaraďuje pod limit tolerancie rizika v rámci EFSD, ktorý je podľa priemerného scenára stanovený na úrovni 10 %. To platí aj pre priemerný scenár, v ktorom sa predpokladá 100 % dotácia a ktorý je v súlade s limitmi stanovenými v politických usmerneniach k rizikám v rámci záruky EFSD. V prípade vysokorizikového scenára pri predpokladaných dotáciách poplatkov vo výške 75 % alebo 100 % však dôjde k prekročeniu limitu tolerancie rizika v rámci EFSD. Pravdepodobnosť vyčerpania fondu EFSD počas jedného roka je pri predpokladaných dotáciách poplatkov vo výške 75 % alebo 100 % nižšia ako 0,02 %.